

מסורת הש"ס

(א) וכלל זה הנה... (ב) דף ג' (ג) שפיעה... (ד) דף ג' (ה) שפיעה...

תורה אור השלם... 1. או באיזה מקרה... 2. ומה שז"ל... 3. רמז הוא גאל... 4. כמדת לה כא...

הגהות הב"ח... (א) תוס' ד"ה... (ב) דלמלת קאי... (ג) בא"ד לא... (ד) אפי"ן שחוצאי... (ה) כיון או... (ו) כמדת:

הנשרפין פרק תשיעי סנהדרין

עז.

עין משפט
גר מצוה

ב"א א מ"י... (א) חלפה... (ב) ב מ"י... (ג) י"ד ב ד מ"י... (ד) י"ב ה מ"י...

בפרק המניח... היה בעל חזית ראשון... זקורה חייב ואם עמד בעל חזית פטור... (ב"ב דף פג: ושם) המעניר חזית ממקום למקום... אומר שומר חנם ישבע וכו' מדפטרינן שומר חנם ולא מחייב מטעם

נזקין שעשה בהן שוגג כמזיד ואונס כרצון אינו דין שחייב בהן את המצמצם רב אחא בר רב פוטור אמר רב משרשיא מ"ט דאבוה דאבא דפוטור אמר קרא ימות יומת המכה רוצח הוא ברוצח הוא דחייב לן מצמצם בנוקין לא חייב לן מצמצם אמר רבא "כפתו ומת ברעב פטור ואמר רבא "כפתו בחמה ומת בציונה ומת חייב סוף חמה לבא סוף ציונה לבא פטור ואמר רבא כפתו לפני ארי פטור לפני יתושין חייב רב אשי אמר אפילו לפני יתושין נמי פטור הני אולי והני אתו איתמר כבה עליו גיגית ופרע עליו מעויבה רבא ורבי זירא חד אמר חייב וחד אמר פטור חסתיים דרבא הוא דאמר פטור דאמר רבא כפתו ומת ברעב פטור דאדרבה חסתיים דרבי זירא הוא דאמר פטור ד"ר זירא "האי מאן דעייליה לחבריה בביתא דשישא ואדליק ליה שרגא ומת חייב טעמא דאדליק ליה שרגא הא לא אדליק ליה שרגא לא אמרי התם בלא שרגא לא מתחיל הבלא בשעתיה

נוקין עשה בו אונס כרצון. היא עבדי בדיס ואפי' יאן כדליף כב"ק (דף כו:) פלע תחת פלע (שמות כא) לחייב על השוגג כמזיד וכו' רב אחא פוטור. דגרמא בעלמא הוא דשמא קטליה: מוט יומס המכס וכו'. סיפיה דקרא לעיל או בזריכה דרבינן ממלמס וכמי כרזא הוא מיעוטא למעוטי נוקין: כפטו ומס ברעב. דכשעה שכפתו אין כאן דבר הריגה והרעב בא מאליו והולך וזוקף לאחר זמן כל שעה ולא דמי ללממס כמיס ובאור דההורג מומתן: סוף חמה לבא פטור. כלומר אם לא היה שם חמה כשעה שכפתו אבל סוף לבא כלן וזה לא יוכל לעמוד וסופו למות פטור שלא היה ההורג מומתן להריגה וברמא הוא ואין דינו מסור לגינת דין אלא לשמים: כפטו לפני ארי פטור. דאי נמי לא היה כפות לא היה יכול להציל עצמו מן הארי. כבוללו גרסינן אמר רבא: הני אולי והני אסו. ולא מת על ידי יתושים הראשונים שהיו מוכנים שם שכמה כמות עבדו עליו: כפש עליו גיגית. ומת כהנאל: או שפרע עליו מעויבה. וזה היה יאן וינכסה שם האנייה פטור שההורג בא לאחר זמן: כבישא דשישא. שמתוס ביתר ואין הכל האור והנר"א יכול ללממס ממנו: טעמא דאדליק ליה שרגא. שזמן את ההורג: הא לא אדליק ליה שרגא. ומת כהנאל פיו דומיא דכפה עליו גיגית פטור: כשעתיה

לרבי יהודה הו' כעין גניבה דפטרינן ביה אדם המניח כדאמר כהשאל (ב"ב דף עז:) דגניבה קרויה לאונס ואזריה קרויה לפשיעה ולענין שומר שער מיחייב תרתייהו וכן מוכח כהנאל קמא (ב"ק דף עט: ושם) גבי טבח ואומן שקלקל דפריך לתמן דפטור כהנאס מברייתא דקמתי נתן כהמה לטבח וינילה חייב מפני שהוא כנושא שער אלמא ס"ד דהאי מקשה אפילו כהנאס חייב כמו שומר שער שחייב על האזריה ומשני איתא מפני שהוא נושא שער לפיכך כשכר חייב אבל כהנאס פטור דהוי כעין גניבה:

בנוקין לא חייב כה צמצום. משמע דמחייבי טפי ברזא מנוקין ואם כן מדפטרינן לקמן ברזא תריס כ"ש בנוקין וכן משמע בשלטי כ"ד הרגל (ב"ק דף מ: ושם) דפטרינן זקן כלי מראש הגג והיו תחתיו כרים וכסתות אפילו קידס וסילקין וא"ת הא אמרינן בר"ש הכונס (שם דף נה: ושם) הפורץ גדר בפני כהמה חבירו פטור מדני אדם וחייב בדניי שמים ופריך היכי דמי אי כותל ברזא בדניי אדם נמי ליחייב ומאי קושיא הא דמיא לתריס דפטור ונראה לפרש דכותל קאי (א) ולהכי פריך בדניי אדם נמי ליחייב אכותל ויש ספרים שכתוב שהיה אכותל ומדע דתנן התם הוציאו ליסטים חייבין ומוקמינן בגמרא דהישיבה כמקל ש"מ דכללו דכפה לא מחייבי אפי"ן (א) שפרזו לטעים ומיהו יש לדחות דמתניתין להתחייב בנזקיה אפ"י אבל האזריה דבהמה מחייבי וא"ת למאי דפרשיית דקאי אכותל ליטני דפטור מדניי אדם קאי אכהמה וי"ל דלא שייך למיני פטור מדניי אדם אם היה שום חיוב (א) (בלא כהמה (ולא) [אין] כותל אבל כשמתרן כותל רעוע אפי"ן דאין דומה שיתחייב בדניי שמים אכותל שהוא רעוע כ"כ שיכול ליפול ברזא מליה או אפי"ן ברזא שאינה מליה מ"מ שייך למיני חייב בדניי שמים כיון שיש דבר שהוא חייב בו כגון הכהמה והשתא אתי שפיר דנקט בפני כהמה חבירו ולא נקט הפורץ גדר של חבירו דמשום כהמה נקט לה ומיהו כסוף הסוגיא דקאמר מהו דמימא כיון דלמיסמר קאי מאי עבד משמע דחייב דניי שמים קאי נמי אכותל ומאי לפרש דה"ק כלומר למיסמר ולמיפול קאי אי נמי הכי קאמר כיון דלמיסמר קאי שהבעלים מזוין לקותרו שלא יפול על בני אדם קד"א דכל הקודם כהמה זכה ואין לו להניח מלפתור כשציל כהמה חבירו ובדניי שמים נמי לא מחייב קמ"ל אי נמי חייב בדניי שמים קאי נמי אכותל שנהנה הוא זה עד שידמנו לו פועלים לתקן:

כפתו ומה ברעב. אפי"ן היה רעב כבר כשעה שכפתו כיון דאם לא היה מתחזק עליו הרעב לא היה מת הוה ליה סוף רעב לבא דלא דמי לפתו כהמה שכבר נפלה עליו חמה שראוי למות בה: סוף חמה לבא בו. דלא רבי דרמנא ממלמס אלא במקום שהתחיל בו החיוב כבר ומיהו אם כפתו בפנים והביאו במקום סוף חמה לבא וסוף לבא נראה דחייב למ"ד אסו משום חזיו דלענין מיתה נמי מחייבין באסו משום חזיו כדמוכח בירא הרגל (שם דף עב: ושם) ואין חילוק בין מקרב אלא הדבר למקרב הדבר אלא האם כדמוכח בר"ש הכונס (שם דף עג: ושם) דפריך אי דמטא ניהליה ברזא מליה בדניי אדם נמי ליחייב וההיא דאשקיל עליה בידקא דמיא דכסמון אפילו כפתו והביאו שם ואח"כ אשקיל פטור דדמיא לורק חן ותריס בידו דאפילו הוא קידס וסילקו פטור וא"ת וההיא דהשך בו את הגחש דפטור למ"ד מעצמו מקיא אמאי פטור לפי מה שפירש בפרק כ"ד הרגל (שם דף עג: ושם) כשעממא דפי קשה ששם ידו לתוך פי הגחש והשך ליחייב משום אסו דודאי הגחש יקרא את הארס וי"ל דשאני התם שעדיין אין הארס בעולם ומיהו קשה ההיא דורק לרור למעלה דכסמון דמשמע דאי לא אזלא ללנדון אלא לתחת פטור אמאי ליחייב מידי דהוה אכנו וסכנו ומשאו שהינתן כדאש גגו ונפלו ברזא מליה ברזא מליה חייב משום אסו אי כהדי דאולי קא מוקי כדאיתא בפ"ק דב"ק (ד' ג.) ושמה אינו מליי כאלן שתפול לתחת ממש ולא תחיל כלל ללנדון ומיהו זה ודאי קשה דמשמע דללנדון נמי לא מחייב אלא משום כמו דפריך אי כמו הוא תחיל לעיל ודוקא לומר כה כחוש הוא וזריך לומר דהיינו למ"ד אסו משום ממונו והא דתנן בפ"ב דחולין (דף לא.) נפלה סכין מידו ושחת שחיטתו פסולה ודייק טעמא דנפלה הא הפילה הוא כהמה כמאן כריי נתן דלא נעי כוונה כקשה נפלה נמי ליהו כי הפילה למ"ד אסו משום חזיו אם לא נחלק בשחיטה ולא מתקבר לתקן כיון דאפילו מיתה גמרינן ממנו אלא נראה דאיתא ההיא סוגיא כמ"ד אסו משום ממונו ומיהו קשה דאי לתחת לאו כמו הוא מאי שנה מהא דתנן באלו הן הגולין (מכות דף ו.) היה מושך במעגלה ונפלה עליו והרגמו פטור משום דלא כדרך ירדתו הוא והשתא תיפוק ליה דלאו כמו הוא וי"ל דשאני התם דמחוק שמוצא למעלה נוטל יותר לתרמאש עוד יש לפרש דכלל הני דסוף חמה וזנה וארי לבא כהמה וזנה חרק לרור למעלה ונפול לתחת אפילו כפתו והביאו שם פטור דדמי לכח כמו חוש נמי שלא המיתה אלא ברזא מליה פטור מיתה אלא דלענין ממונו חייב גזק שלם ולא דמי לחזי נזק לרורות אפי"ן דכח כמו הוא דהא אסו נמי חייב משום ממונו כדמוכח בפרק כ"ד הרגל (ב"ק דף עב: ושם) דמאן דאית ליה משום חזיו אית ליה נמי משום ממונו: כפתו ארי פטור. אין חילוק בין יתושין לארי אלא משום דקמס ארי עדיין לא התחיל לחכול בו ששם קפץ כבר עליו הארי לא היה יכול להתעסק לפתו אלא כחם יתושין כבר התחילו ליפול עליו ואפי"ן דהני אולי והני אתו קסבר לא שנה: כפה עיניו גיגית כרי. לא דמי לטוף חמה לבא לטוף חמה לבא דהתם ליכא חמה וזנה כלל ולא מתחיל ביה בשעתיה ולא דמי נמי לכפתו כהמה וזנה דהתם כבר אתו עליה מקודם חמה וזנה שיש בהן כדי להמית אבל הכא ליכא אלא הולך ומתחזק עליו ודמי לכפתו ברעב שכבר יש רעב מעט ותמיד מתחזק ואם תאמר מאי שנה פרע מעויבה מתריס ובידקא דמיא כהמה שני ויש לומר דהכא חייב טפי כדמסיק דמתחיל ביה בשעתיה: חס